

NEK 801:2024

Elektriske installasjoner og utstyr for forsvar og beredskap – Mobile enheter

Norsk elektroteknisk standard

NEK 801:2024

Norsk utgave

Norsk elektroteknisk standard

**Elektriske installasjoner og utstyr for forsvar og
beredskap
Mobile enheter**

© NEK har opphavsretten til denne publikasjonen.
Ingen del av materialet må reproduseres på noen form for medium uten skriftlig avtale med NEK.

INNHOOLD

Nasjonalt Forord	7
Forord	8
Innledning	8
Formål	8
Utarbeidelse og ikrafttredelse	8
Oppbygning og struktur	8
Om standarder	8
Samsvar med NEK 801	9
Hvordan lese NEK 801:2024	9
1 Omfang	11
2 Referanser	11
3 Termer og definisjoner	12
3.1 Termer og definisjoner	12
3.2 Forkortelser	14
4 Driftsmiljø	14
4.1 Generelt	14
4.2 Opplysning om driftsmiljø fra oppdragsgiver	14
4.3 Temperatur og luftfuktighet	14
4.3.1 Generelt	14
4.3.2 Oppdrag i Norge	15
4.3.3 Oppdrag i ekstrem kulde	15
4.3.4 Oppdrag i ekstrem varme og ørken	15
4.3.5 Oppdrag i tropiske områder	15
4.3.6 Oppdrag i tempererte områder	15
4.3.7 Kart og verdier for temperatur og luftfuktighet	15
4.4 Transport	16
4.5 Høyde over havet	17
4.5.1 Høyde over havet ≤ 2000m	17
4.5.2 Høyde over havet > 2000m	17
4.6 Tilstedeværelse av vann	17
4.6.1 Nedbør	17
4.6.2 Stråler/ spyling	17
4.6.3 Bølger	17
4.6.4 Kortvarig neddykking	17
4.7 Tilstedeværelse av faste fremmedlegemer	18
4.7.1 Normal tilstedeværelse av sand og støv	18
4.7.2 Nær ved sand- og støvkilder	18
4.7.3 Høy grad av sand og støv i luften	18
4.8 Tilstedeværelse av korrosive eller forurensende stoffer	18
4.8.1 Normal tilstedeværelse av korrosive eller forurensende stoffer	18
4.8.2 Høy tilstedeværelse av korrosive eller forurensende stoffer	18
4.9 Mekaniske støt og vibrasjoner	19
4.9.1 Lav påkjenning fra mekaniske støt og vibrasjoner	19
4.9.2 Betydelig påkjenning fra mekaniske støt og vibrasjoner	19
4.9.3 Høy påkjenning fra mekaniske støt og vibrasjoner	19
4.10 Tilstedeværelse av flora, sopp og råte og fauna	19

4.10.1	Normal tilstedeværelse av flora, sopp og råte og fauna	19
4.10.2	Tilstedeværelse av termitter	20
4.11	Solstråling	20
4.12	Lyn	20
4.13	Vind	20
4.13.1	Normale vindforhold	20
4.13.2	Krevende vindforhold	20
4.13.3	Svært krevende vindforhold	20
4.14	Egenskaper ved materialer som bearbeides eller lagres i eller nær ved enhetene	21
5	Forutsetninger	21
5.1	Dokumentasjon av kompetanse for leverandør	21
5.2	Dokumentasjon av kompetanse for bruker	21
5.3	Prosjektering	21
5.4	Risikovurdering	22
5.5	Klassifisering av ytre påvirkninger	22
6	Elektriske installasjoner	22
6.1	Generelt	22
6.2	Fordelingssystem	23
6.3	Tilknytning av parallelle strømforsyningsenheter og nøytralleder	23
6.3.1	Generelt	23
6.3.2	Systemjord	23
6.4	Elektriske installasjoner i eksplosjonsfarlige områder	23
6.5	Elektriske installasjoner i enheter som er tiltenkt brukt om bord på skip eller på offshore installasjoner	24
7	Elektriske maskiner	24
8	Elektrisk utstyr	24
9	Merking og dokumentasjon	24
9.1	Merking	24
9.1.1	Generelt	24
9.1.2	Krav til merking i NEK 400:2022	24
9.1.3	Krav til merking i NEK 439-4:2024	25
9.1.4	Krav til merking i NEK EN 60204-1:2018	25
9.2	Dokumentasjon	25
9.2.1	Generelt	25
9.2.2	Krav til dokumentasjon i NEK 400:2022	25
9.2.3	Krav til dokumentasjon i NEK 439-4:2024	25
9.2.4	Krav til dokumentasjon i NEK EN 60204-1:2018	25
9.3	Strukturering av anlegg og referansebetegnelser	26
9.3.1	Generelt	26
9.3.2	Krav til referansebetegnelser i NEK 400:2022	26
9.3.3	Krav til referansebetegnelser i NEK 439-1:2024	26
9.3.4	Krav til referansebetegnelser i NEK EN 60204-1:2018	26
10	Driftssikkerhet	26
10.1	Generelt	26
10.2	Tilgjengelighet	27
10.3	Pålitelighet	27
10.4	Vedlikeholdsvennlighet	27

10.4.1	Generelt	27
10.4.2	Krav til vedlikeholdsvennlighet i NEK 400:2022	28
10.4.3	Krav til vedlikeholdsvennlighet i NEK 439-4:2024	28
10.4.4	Krav til vedlikeholdsvennlighet i NEK EN 60204-1: 2018	28
10.5	Tilrettelegging for vedlikehold	28
11	Verifikasjon	28
11.1	Generelt	28
11.2	Periodisk verifikasjon	29
12	Mobil kraftforsyning	29
12.1	Strømforsyningsenheter	29
12.2	Lavspenningstavler	29
12.2.1	Generelt	29
12.2.2	Driftsmiljø	30
12.2.3	Krav til beskyttelse mot elektrisk sjokk	30
12.2.4	Valg og montasje av overspenningsvern	31
12.3	Lavspenningstavler for frittstående, utendørs bruk	31
12.3.1	Generelt	31
12.3.2	Endring av krav i NEK 439-4:2024, 8.5.101 Tilgjengelige deler av en byggeplasstavle	31
12.4	Kabler	32
12.5	Utjevningsledere for tilleggsutjevning	32
12.6	Jordspyd	32
12.7	Installasjonsrør	32
12.8	Stikkontakter og plugger	32
13	Installasjoner i containere	34
13.1	Generelt	34
13.2	Montasje av enheter	34
13.3	Utforming av utendørs grensesnitt	34
13.4	Elektriske lavspenningsinstallasjoner i containere	36
13.4.1	Lavspenningstavler	36
13.4.2	Installasjonsmetode og valg av leder- eller kabeltype	37
13.4.3	Strømforsyningsenheter	37
13.4.4	Utjevningsforbindelse for beskyttelsesformål	37
13.4.5	Merking og dokumentasjon	37
14	Enheter beregnet for sensitiv informasjon	38
	Tillegg A (informativt) Krav fra oppdragsgiver	39
	Tillegg B (informativt) Verifikasjon	42
	Tillegg C (informativt) Prøvingsstandarder for ulike driftsmiljøer	45
	Tillegg D (informativt) Vurdering av driftsprofiler og sammenheng mellom sivile standarder, AECTP-230 og MIL-STD 810	46
	D.1 Generelt	46
	D.2 Sammenligning av kategorier fra de ulike standardene	46
	D.3 Grenseverdiene oppgitt i tabell 1	46
	D.4 Vurdering av grenseverdier	46
	D.5 Eksempel på grenseverdier	47
	Tillegg E (informativt) Etablering, drift, demontering og etterarbeid	48
	E.1 Generelt	48
	E.2 Kompetanse	48

E.3	Ansvar	48
E.4	Fasiliteter og hjelpemidler	48
E.5	Planlegging av konfigurasjoner og etablering	48
E.6	Eksempler på oppgaver	49
Tillegg F (informativt)	Jording i felt	55
F.1	Generelt	55
F.2	Farer og funksjoner tilknyttet jordingssystemer	55
F.2.1	Generelt	55
F.2.2	Elektrisk sjokk og brann som følge av feil	55
F.2.3	Potensialforskjeller	55
F.2.4	Overspenninger	55
F.3	Tiltak i felt	56
F.3.1	Generelt	56
F.3.2	Jordelektrodesystem	56
F.3.3	Utjevningsforbindelse	56
Bibliografi		57
Figur 1	– Kart med geografisk fordeling av klasser iht. NEK EN 60721-2-1:2014	16
Figur 2	– 400V 3P+N+PE 6h og 230V 1P+N+PE 6h	33
Figur 3	– Containerinntak med åpen dør, vinkel 1	35
Figur 4	– Containerinntak med åpen dør, vinkel 2	35
Figur 5	– Containerinntak med lukket dør, vinkel 1	36
Figur 6	– Containerinntak med lukket dør, vinkel 2	36

Nasjonalt Forord

- a) Norsk Elektroteknisk Komite (NEK) er det norske medlemmet i IEC (International Electrotechnical Commission) og CENELEC (European Committee for Electrotechnical Standardization). NEKs formål er å fremme internasjonalt, europeisk og nasjonalt samarbeid knyttet til standardisering. NEK publiserer standarder og andre teknisk relaterte dokumenter utviklet av NEK, IEC og/eller Cenelec, heretter kalt NEK-publikasjoner. Enhver person med interesse og kompetanse kan delta i utvikling av NEK-publikasjoner. Myndigheter, industri og ikke-offentlige organisasjoner kan delta.
- b) De formelle beslutningene i NEK som gjelder tekniske saker er basert på, så langt det er praktisk mulig, konsensus mellom interessentene organisert gjennom NEKs tekniske komiteer.
- c) Denne publikasjonen har krav, anbefalinger og/eller informasjon for nasjonal bruk. Selv om det gjøres mye for å sikre at innholdet i NEK-publikasjoner er korrekt, kan NEK ikke holdes ansvarlig for måten de benyttes på, eventuelle feil, eller feiltolkninger gjort av brukeren.
- d) For å bidra til internasjonal harmonisering brukes EN IEC-publikasjoner når dette er mulig. Eventuelle forskjeller mellom EN IEC-publikasjoner og NEK-publikasjoner som NEK er gjort kjent med, synliggjøres for brukeren.
- e) NEK utfører ikke samsvarsvurderinger. Selvstendige sertifiseringsorganisasjoner utfører slike tjenester. NEK er ikke ansvarlig for tjenester utført av tredjepart, eksempelvis et sertifiseringsselskap.
- f) Alle brukere bør forsikre seg om at de har anskaffet den korrekte versjonen av denne publikasjonen.
- g) NEK eller dets ledere, ansatte, innleide, hjelpere, individuelle eksperter og medlemmer av standardiseringsgrupper, er ikke ansvarlig for personskade, materiellskade eller annen skade av noe slag, direkte eller indirekte, eller for kostnader (inkludert saksomkostninger) og utlegg relatert til, bruk av, eller referanse til, denne NEK-publikasjonen eller andre NEK-publikasjoner.
- h) Merk at eventuelle normative referanser referert i denne publikasjonen er nødvendige for riktig forståelse av denne publikasjonen.
- i) Merk muligheten for at elementer i denne NEK-publikasjonen kan være gjenstand for patentrettigheter. NEK skal ikke holdes ansvarlig for å identifisere patentrettigheter.

Eventuelle tolkninger og rettelser til dette dokumentet kan bli publisert på www.nek.no. De finnes også på nettbutikken vår. www.standard.no

Forsidefoto: Aleksander Hage / Forsvaret / 2014

Forord

Innledning

Mobile enheter som inneholder elektriske anlegg, -maskiner og -utstyr brukes i stor utstrekning av beredskapsaktørene. Strømforsyning og elektronisk kommunikasjon er avgjørende i nesten alle deres operasjoner.

Bruk i kritesituasjoner medfører spesielle behov og forutsetninger, som følge av bruksmønster og operasjonsmiljø. Enhetene må være beregnet for å tåle krevende klimatiske forhold, en hard bruksbelastning og det kreves en høy grad av driftssikkerhet da liv og helse kan være avhengig av enhetenes operative tilgjengelighet.

Formål

Formålet med denne standarden er å skape en tydelig og forutsigbar forventning til sikkerhet og funksjonalitet ved anskaffelser. Kravene skal bidra til at man oppnår ønsket kvalitet samtidig som man ivaretar en rasjonell bruk av ressurser. Referanser til sivile standarder gjør at kommersielle produkter og løsninger i stor grad kan benyttes. Standarden skal også bidra til felles løsninger for beredskapsaktørene for bedre samhandling og kompatibilitet mellom enheter fra de ulike aktørene. Felles løsninger og kompatibilitet vil være formålstjenlig for Totalforsvaret.

Utarbeidelse og ikrafttredelse

NEK 801:2024 er utarbeidet av NEK/ NK 500 og trer i kraft 2024-12-01. Dette er første utgave av standarden.

NEK 801 gjøres gjeldende i de tilfeller hvor den er spesifikt kravstilt.

Denne utgaven inkluderer ikke alle områder innen elektroteknikk som er relevant for mobile enheter for bruk under oppdrag av beredskapsaktørene. NK 500 har ambisjon om å inkludere flere områder i neste utgave, som for eksempel ekom, EMC, feltsykehus og batteriinstallasjoner.

Oppbygning og struktur

Standarden omfatter hovedsakelig fire elementer:

- Driftsmiljø og forutsetninger
- Elektrotekniske krav, gjennom referanser til relevante standarder der det er mulig, med endringer ved behov
- Krav til merking, dokumentasjon, driftssikkerhet, verifikasjon osv.
- Informative tillegg med veiledning relatert til anskaffelse og bruk

Standarden er strukturert i kapitler som dekker sentrale fag- og bruksområder.

Om standarder

Standarder utvikles for å ivareta sikkerhet, funksjonalitet, kompatibilitet og forenkle omsetning over landegrensene. De aller fleste standarder utvikles på internasjonalt nivå i IEC og ISO. Standardene utvikles av frivillige eksperter og sendes på høring til nasjonale komiteer. Prosessen overvåkes nøye for å ivareta prinsippene om åpenhet og konsensus. Standardene skal ikke ekskludere likeverdige gode løsninger eller gi enkelte virksomheter konkurransefortrinn. De internasjonale standardene implementeres ofte på europeisk nivå i CENELEC og CEN og på nasjonalt nivå i NEK og Standard Norge, med eller uten

endringer. For eksempel NEK 400 er basert på den europeiske standardserien HD 60364 som igjen er basert på den internasjonale standardserien IEC 60364. Standardene som er samlet i NEK 400 er oversatt og det er gjort noen endringer for å ivareta norske forhold.

Standarder er i utgangspunktet frivillige å bruke, men de kan bli obligatoriske gjennom krav og regelverk. Eksempler på dette er nasjonale lover og forskrifter som henviser til standard, standarder som er harmonisert under EU direktiver, eller gjennom krav i en kontrakt. Det blir stadig vanligere at ulike myndigheter stiller overordnede krav til varer og tjenester og henviser til standarder for utførelse av tekniske løsninger. For eksempel refererer Forskrift om elektriske lavspenningsanlegg (FEL) til NEK 400 som godkjent metode for å etterleve sikkerhetskrav i forskriften.

Norges medlemskap i EØS medfører en forpliktelse om å implementere europeiske direktiver. For å gjøre det enklere å samsvare med direktivene utgir Europakommisjonen en liste med harmoniserte standarder tilknyttet hvert enkelt direktiv. For eksempel er EN 60204-1 en harmonisert standard under Maskindirektivet. Et annet eksempel er Lavspenningsdirektivet som er tilknyttet et stort antall harmoniserte produktstandarder. For forsvarssektoren vil også NATO standarder (STANAGer) og amerikanske militære standarder (MIL-STDer) være relevante.

Samsvar med NEK 801

Erklæring om samsvar med NEK 801 innebærer at leverandør bekrefter at installasjonen er prosjektert, utført, verifisert og dokumentert i samsvar med kravene i NEK 801 og oppdragsgivers opplysninger om driftsmiljø, og at utstyr er valgt i samsvar med kravene i NEK 801.

Visse deler av NEK 801 er informativ. Det betyr at det kan erklæres samsvar med standarden uten å følge de anbefalinger som er gitt i den informative teksten.

Hvordan lese NEK 801:2024

Kravene i standarden beskriver et tilfredsstillende nivå av sikkerhet og funksjonalitet. Det betyr at enheter med en høyere grad av sikkerhet og funksjonalitet også vil være i samsvar med standarden.

Kravene i NEK 801 kan kun fravikes dersom oppfyllelse ville medført en direkte negativ påvirkning på en kritisk funksjon eller sikkerhet innen et annet fagområde. Dette må i hvert enkelt tilfelle avklares med oppdragsgiver. Krav kan ikke fravikes dersom det finnes en tilfredsstillende alternativ løsning.

Begreper som er viktige for å lese NEK 801 på riktig måte:

Normativ tekst:	Tekst som inneholder krav som skal tilfredsstilles ved erklæring om samsvar med standarden.
Merknader:	Tekst som gir tilleggsinformasjon til det aktuelle kravet og som også kan inneholde anbefalinger. Slike anbefalinger er ikke å betrakte som krav og må ikke følges.
Anbefaling:	Tekst som anbefaler løsninger eller opplyser om spesielle hensyn. Anbefalinger er ikke krav som må etterleves, men de er ment å være retningsgivende.
Tillegg (normativt):	Tekst som gir ytterligere krav knyttet til et emne. Det vil vanligvis allerede være krav knyttet til det aktuelle emne i den normative teksten. Et normativt tillegg har samme status i standarden som den gjennomgående normative teksten.
Tillegg (informativt):	Tekst som gir ytterligere beskrivelse av problemområder eller eventuell bakgrunnsinformasjon. Informative tillegg inneholder ingen krav som må etterleves.
Skal-krav:	Formuleringer med «skal» innebærer at formuleringen angir et krav som ikke kan fravikes. Det kan forekomme betingelser knyttet til kravet, men er disse betingelsene til stede, så skal kravet følges.
Bør-krav:	Formuleringer med «bør» innebærer at formuleringen angir en spesielt anvendelig løsning, metode, utstyr eller installasjon. Det er underforstått at andre likeverdige alternativer kan anvendes forutsatt at de er teknisk begrunnet og at begrunnelsen er dokumentert.

ELEKTRISKE INSTALLASJONER OG UTSTYR FOR FORSVAR OG BEREDSKAP –

Mobile enheter

1 Omfang

Denne standarden spesifiserer krav til elektriske anlegg, -maskiner og -utstyr i mobile enheter til bruk under oppdrag av beredskapsaktørene. Enhetene brukes til å oppfylle en variasjon av funksjoner under oppdrag.

EKSEMPEL Strømforsyning, kommunikasjon, forpleining, lagring og beskyttelse.

Standarden gjelder for enheter med TN-S og TN-C-S installasjoner opptil 1000 V AC.

Standarden gjelder ikke for:

- Fast infrastruktur
- Kjøretøy, sjøfartøy, jernbane eller luftfartøy
- Medisinske områder

2 Referanser

Følgende publikasjoner, i sin helhet eller i deler, er nødvendige for bruken av denne standarden. Disse referansene er anført på relevante steder i hvert kapittel. For daterte referanser gjelder kun den anførte utgaven. For udaterte referanser gjelder den siste utgave av publikasjonen det er referert til.

NEK 400, *Elektriske lavspenningsinstallasjoner*

NEK 420A, *Elektriske installasjoner i eksplosjonsfarlige områder*

NEK TS 420C, *Eksplosive stoff og varer - Områdeklassifisering og elektriske installasjoner*

NEK 439 (alle), *Lavspenningstavler og kanalskinnesystemer*

NEK 502, *Plugger og stikkontakter for boliger og liknende bruksområder*

NEK EN 60204-1, *Maskinsikkerhet – Elektrisk utstyr i maskiner – Del 1: Generelle krav*

NEK EN 50525-2-21, *Electric cables – Low voltage energy cables of rated voltages up to and including 450/750 V (Uo/U) – Part 2-21: Cables for general applications - Flexible cables with crosslinked elastomeric insulation*

NEK EN 61386-24, *Conduit systems for cable management Part 24: Particular requirements Conduit systems buried underground*

NEK EN 60309-2, *Plugs, fixed or portable socket-outlets and appliance inlets for industrial purposes – Part 2: Dimensional compatibility requirements for pin and contact-tube accessories*